

SUMARI: Text: De tot arreu, per *Rata Sabia*.—Anyorança, (poesia) per *F. Carreras*.—Sociología, per *Franch*.—Cartas de fora, per *Oixench, Joanet d' Espolla, y Prim Pastanaga*.—Lo poll y la pussa, (poesia) per *F. de S. M. y L.*.—La Francisqueta dels ulls blaus, per *Lo Concu de Segalers*.—Gotims, (poesia), per *Angelet de la Satalia*.—La loteria, per *A. P. E.*.—A la vora del foch.—Trenca-closcas.—Per falla.

ACTUALITATS

Tants vots que diu que s'han pagat á mil pessetas, y l'mea no l'han volgut ni de franch.

Al costat dels col·legis electorals no s'hi pert l'estona remenant las escombrerías.

—¿Desde quant porta sombrero, Marieta?
—Ay, ay, que no ho sap que l' de casa ha sortit diputat.

Fins qu'aquesta senyora vulgui agafar l'escombra per llençar tan ipòcritas mogigangas.

DE TCT ARRÉU

Iglesia militant está de dol per la pérdua de l' il·lustre Bisbe de Terol, Dr. D. Anton Estalella y Sivillá.

Dotat d' una intel·ligència privilegiada, d' un caràcter afable y bondados, caritatius en extrém, senzill y modest, ab un dò de gents com pocas persones el tinguin, l' Iglesia y la pàtria podian esperar molt de tant insigne Prelat.

Rebi sa distingida família y particularment nostre estimat company D. Manuel Guasch l' expressió de nostre condòl.

La Seu de Barcelona plora també la mort de son Degà, l' il·lustre Dr. D. Joseph Casas, més que Secretari, amich estimat del Venerable Pastor d' aquest Bisbat.

No per ser temut lo desenllaç de la seva malaltia ha deixat de sorprendre dolorosament al seyor Bisbe, que al rebre la trista nova sortí immediatament de Arenys de Mar, ahont havia arribat pochs días avans, obtinguent una acollida falguera y sent obsequiat ab una serenata per los coros que cantaren lo «Cant del Arenyench», poesia del inspirat y humil poeta, l' exemplar sacerdot del Oratori de S. Felip Neri, Rvt. D. Lluís Valls y Dalmases.

Tota vegada qu' estém posats á parlar de morts, farém menció també del ric banquer juheu Hirsch que deixa una fortuna de 189 millions de duros.

No tingué caprítxo que sa fortuna immensa no li dés medis de realisar, á excepció del de ser sóci de l' elegant casino de París *L' Union*, ab tot y tenir un titol nobiliari. Son despit fou tant grant que s' en anà de París y s' establí a Lòndres. Allí veigé morí a son fill únic y ell ha mort ara en un hostal de mala mort, de viatje, d' un atac apòlitich, sobre una mārfega, rodejat de dos ó tres lacayos que no savian que fer. Ell que s' havia fet construir un llit de bronze incrustat d' or que li costà 40.000 duros!

Ab tot y correr lo perill de que donguin á aquelles quatre notes, nostres llegidors, d' article necrològich, no volém deixar de consignar la mort de Sor Juana de Chantal, Superiora general de les Monxes de la Providència a Brest.

Quan la guerra franco-prusiana de 1870, Sor Juana Chantal era Superiora de la Comunitat de Chateauroux, de qual ciutat s' apoderaren los prusians, després de heroica resistència. Sor Juana tenia amagats en los soterranis del Convent molts soldats y voluntaris que no foren descoberts pel enemich. Més un pobre voluntari que trovaren ferit un graner anava á ser fusellat. Sor Juana ho sab; s' presenta devant del Concile de guerra pera demanar l' perdó; sa petició fou rebutjada. La sentència vā á executarse: l' heroica filla de la Caritat romp lo quadro, s' interposa entre l' voluntari y l' piquet encarregat de fer foch y exclama: «Tireu si voleu; mes avans me fusellereu á mi» Los fusells s' abaixaren y lo voluntari fou absolt.

A Bruselas se tracta de formar una Associació que dongi conferències de doctrines catòliques sobre la qüestió obrera, de modo que allí ahont hi hagi un orador socialista se presentarà un orador catòlic que refutarà las opinions del primer.

Segons l' estadística publicada á Madrid dels matrimonis celebrats durant l' any 1895, resulta que de 4020 matrimonis, sols 14 ho foren civilment.

Aixó demostra la mala fé dels que pintaven que 'l poble espanyol sentia la necessitat d' aquesta trista llei del matrimoni civil. Aquests datos ho desmenteixen solemnement.

Lo 21 de Juny del present any cumplirán 75 anys que Lleó XIII feu sa primera comunió. Aquest aniversari serà celebrat per moltes associacions que promouren nombrosas comunions per aqueil dia y presentant al Papa un Album ab la

firma de tots aquells que trevallin per aquesta idea.

Fa 50 anys que lo Rot Kolping fundà lo primer Circol obrer á Colonia.

Avuy existeixen á Alemanya 974 Circols, dels quals 243 son propietaris del edifici qu' ocupan.

Una defeció important ha sufert la Masonería: Lo fundador de l' ordre á Egipte gran Hierophant, gran Sobeja Comendador y gran Mestre Solutore Awentore Zola s' ha convertit de cór.

Los masons d' Hyères han dat ocasió á que l' opinió pública se cormogués días enrera. Havia mort Mr. Rebusat, h... dels mes famosos, arcalde de Carqueivane.

La familia del difunt qu' es cristiana volia enterrarlo com Deu mana, mes los HH... reclamaren sa presa y fou necessari entregarlo. Un charlatán que per casualitat se trobava allí fou un dels que més cridaren exigint l' enterro civil. Al tornar de la ceremonia caygué mort de sopte.

L' Academia Bibliogràfica-Mariana de Lleyda celebrarà lo XXXIV aniversari de sa instalació lo 18 Octubre en honor de Nostra Senyora la Verge del Camí.

RATA SÁBIA.

ANYORANSA

— Filla meva, ma filleta,
molt tristeta
veig ta cara avuy ¿qué tens?
¡No amagues à ta maretà
lo que sents!

— Perquè avuy en tes galteras
les rosetes
no hi veig, que sempre hi vegi,
ni tes dolçes cançonetas
puch sentir?

— Per veure si la alegria
trobaria,
al jardí avuy he baixat;
¡totes les flors que hi tenia,
s' han secat!

— Aucells que alí hi escoltava
hi cercava
lo meu cor enamorat;
y 'ls aucellets que estimava
n' han marxat.

— ¡Sols perque al jardí s' hi esfloran
les flors, moran
les de tes galteras, goig meu!
— Perque marxan i-s aus, ploran
los ulls teus?

— Es que les flor y aucells, mare,
moran ara
perque 'l sol d'estiu fugí.
— Pobres flors! si 'l sol tornara,
tornarian á florí.

— ¿Qué hi vol d' aixó, filla meva,
ab la teva
melangia y desconhort?
— Molt se sembla la sort seva
ab ma sort:

Flors y cants jo, mare mia;
ans teria
com los tenia 'l jardí;
mes, com lo sol se 'm moria
cants y flors se 'm van morir.

Tornaume lo sol qu' adoro,
que, mort ell, jo també 'm moro;
tornaume lo meu amor
y en mes galteras veureu roses,
oreure mes cançons meloses
y veureu joya en mon cor.

F. CARRERAS.

SOCIOLOGIA

LA GRAN NACIÓ

B motiu de la discussió en lo Senat dels Estats-Units d' Amèrica d' una proposició en que s' glorifiquen los incendis y asesinats dels que tenen à Cuba y á Espanya trastornadas de veras, s' ha fixat una mica l' atenció sobre lo que es aquella gran república, que fins are s' ha presentat com a modello de civilisació, honradés y llibertat.

No hi deixa d' haber qui digui que à Espanya anem malament per sobra de gent que 'ns vulguen arreglar; aixó es de polítichs; donchs bé, als Estats-Units aquesta mena de vividors se calcula que ascendeixen á la friolera de 20,000.

Aquí tothom crida contra les eleccions dihen que s' fan trampas y que 'ls candidats no mes van al districte en los temps electorals: á la república modelo aixó no passa; hi han uns agents especials (y que s' guanyan molt bonas primas) que s' enclidan de fer sortir diputat ó senador al qui vulguen y per ahont vulguen; Mr. A. vol ser, per exemple, diputat per la Florida: se 'n va al agent; aqueells que ja té estadística, planos y tot lo servei organitzat, segons la dificultat del èxit demana tal qual quantitat y queda 'l tracte fet; Mr. A. no s' ha de cuidar de res més ni preocupar-se. Si a l' entrevista surt un Mr. B. y ofereix mes prima al agent, sol succeir que aquest es queda ab los quartos de tots dos y surt qui mes paga.

Los ciutadans, es dir la masa general del poble, no s' occupa de las eleccions pera votar, sinó pera fer apostar á favor de Mr. A. ó de Mr. B.; Mr. B. sortirà perque ha donat mes que Mr. A. hi apostó tant; donchs jo 'm jugo tant á favor de Mr. A., perque en lloc d' un agent ne té dos... Lo vici del jugar y fer en conseqüencia un *krock* lo millor que 'ls deixa sense un quarto, es alla molt comú.

Un altre cosa que retrata també lo que es lo célebre ciutadà *liure* tantas vegades presentat com a modelo, es la qüestió de las pensions. Als Estats Units hi ha com a Espanya lo que aquí se 'n diuen *retiros* y *orfandats*. Donchs bé, es tal? abús y l' escandal que hi ha en elles, que no fa molt temps lo pressupost de la república-modelo tenia un deficit mensual de 8 millions de dollars, las pensions ascendían mensualment á 11 millions. Si al cap de vall haguessin sigut justas, res hi hauria que dir; pero tal està la cosa, que Mr. Cleveland, son actual president, va habé de formalisar de veras y dictar una ley (que ja 's pot suposar com se compleix, ab allò de feta la ley feta la trampa), pera evitar las asquerositats que 's feyan.

Are precisament farà un any, per l' Abril de l' any passat, lo *New York Herald* donava compte d' un cas... curiosíssim. Una ciutadana que acaava de quedar viuda demanava al Estat una pensió cresudíssima, fundantse en que lo seu marit havia mort d' un reuma que havia agafat per ser massa humides unas oficinas en que trevallava en lo temps de la guerra de l' any... 1862! es á dir, per un reuma què l' havia tingut feya 30 anys.

Un altre modo de negociar aquets ciutadans, tan lliures y modelos, es ab uns crèdits votats pera construir edificis pera 'l servei públic. Diners se 'n han gastat molts, pero edificis....

Aixó es (la cosa millor, perque queda molt per dir) aquella gran nació de la llibertat, de qui sab quantas coses mes, que tantas dotzenas de vegadas han tret com a modelo los *sabis* y *amichs* del progrés de la nostra terra.

FRANCH.

CARTAS DE FORA

Oix, 27 d' Abril

Lo Sr. Mestre d' escola d' Oix, docte deixebles de la Camama de 'n Calsas, s' ha fet Campané, no de la església, perque es dels que tenen pò que la volta los caiga sobre, sino de estudi. Desque son sogre no ha sabut entendres, l' ha recullit en sa casa y q'ont dirian lo fa dormir? En un llit posat en el estudi, y com los noys no hi caben, los ha fet l' estudi sota un roure per no tenir que dirlos *afeu campana*! Los pares s' han queixat ab la Junta y en cumpliment de sa obligació, dita junta ha passat visita al estudi y ha incontrat al Sr. Mestre fent campana, vny dir á cassar aucells. Aixó essaberse entredre, com dirà la camama, vny dir róvar los quartos que ab tanta penuria pagan los pares y als noys lo que jamay podrá dit senyor Mestre restituir. A dit Sr. Mestre se 'l té sempre corrent de pago y ell està corrent fora el estudi. Ah, si governés en el cap de Província mon avi, que portava una barretina de las de tres, quins colps de barretina li donaria!

OIXENCH

Castelló de Ampurias, 20 Abril 1896

Nostra gent, que á pesar de respirar lo pesant ayre d' una atmosfera prenyada d' indiferència, é irrelligió; que á pesar de la descarada guerra de la impietat que s' passeja triomfant per sobre nos tres mes venerables costums; nostre poble que á pesar de tot axó, serva com a penyora sant, la volguda Fé dels avis, veient inútils tots los meus materials y acudint als sobrenaturals, g' a 'ls ulls al cel, mullats per piadoses llàgrimes que

enardeixen més la plegaria de un cor que creu y
espera.... ¡Oh, si, gran fou l' espectacle que dona
la vila y plana de Castelló de Ampurias!

Sens distinció de classes ni categorías, desde'l
rich propietari al senzill jornalé, desde'l que goza
les comoditats d' una grossa fortuna, com l' hon-
rat menestral que jornalment travalla pera guan-
yar la vida, tots, en santa germanó que'n vá
vol buscarse en altre banda, acudiren á engrossar
les files de la interminable professó, que presidi
la Corporació Municipal en pés.

Lo Sant Crist negre que sols surt del temple
sant quan una forta calamitat sumeix la comarca
en deshonr y desgracia, fou passejat pe 'ls aflo-
res seguit de piadosos cantichs y de les plegaries
fervents de tot un poble.

Un vell que m' accompanyava, va contarme,
que una vegada, quan ell era molt petit encara,
n'estra comarca se trovava com avuy, flagellada
per una espantosa sequia, que amenassaba acavar
ab los fruits de tota una cullita. Férense plegarias
y se tragué en professó lo venerat Sant Crist ne-
gre que al eixir de l' Esglesia revia 'l bés ardent
del sol, que brillava ja 'n la cayguda de sa triom-
fal carrera... mes avants de retornar al temple,
ja la pluja benfactora ruxava junt ab les llàgrimes
dels enterits pagesos los esmortuhits sembrats
de la terra ampurdanesa!

Y aixó 's conta y 's creu á pesar dels ninots de
La Esquella, á pesar de les burles de *La Campana*
y á pesar dels brams desconcertats de tota la im-
pietat reunida.

JOANET D' ESPOLLA.

Rosas, 19 Abril 1896

Lo digne Sr. Rector d' esta parroquia, fentse in-
térprete dels sentiments de sos feligresos y com-
prendent lo desitj de tots, en repetir las pregarias
que pel mateix motiu d' avuy van celebrarse l'
any 92, determiná que á las 2 d' aquesta tarde s'
aniria ab professó, al oratori ó capella de D. Miquel
Coll situada á mitja hora escassa de la vila, per
implorar de Deu nostre Senyor la tan ansiada
pluja si es que convingui, ó ne som mereixedors.

Com alguna vegada s' ha volgut dir que aquí
reinaba la impietat, he de fer constar que pocas
personas van quedar á casa. Tothom, pot dirse,
formá com un sol home y resonant ab fervorosa
devoció van trasladarse al punt senyalat, ahont tardaren
poch en arrivarhi de igual manera los ha-
bitants de Palau, poble vehí.

Reunits devant l' oratori los dos pobles en nú-
mero que no baxaría de 3.000 ànimes, Mosen Fran-
cisco Mají pronunciá un sermó nutrit de fets his-
tórics, logrant ab sa fácil paraula fer llagrimellar
los ulls de la majoria dels concurrents. Després se
procedí á una cerimonia corresponent á semblants
actes, y ab la mateixa forma ab que van reunir-se
entre cants é himnes á Deu se despediren tots los
que tenen verdadera fe ab Nostre Senyor despre-
cient á certa classe que volen fernes passar plassa
de llanuts.

Queda disposit per sempre son segú servidor
PRIM PASTANAGA.

LO POLL Y LA PUSSA

QUENTO

Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina;
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol.
Quan va estar endolada
va aná á dà una passejada.
Troba una figuera.
—Ay! figuera, si ho sabias,
prompte te n' esfullarias.
—Qué t' ha passat?
Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat.
Troba un xay.
—Ay! xay, si tú ho sabias,
la pell te n' llevarias.
—Qué t' ha passat?
Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat.
Troba un porch.
—Ay! porch, si tú ho sabias,
prompte t' sucarrimarias.
—Qué t' ha passat?
Lo poll y la pussa

passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll caygué al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat
y jo la pell m' he llevat.
Troba un bou.
—Ay! bou, si tú ho sabias,
las banyas te n' traurias.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat,
lo xay s' ha llevat la pell
y jo m' he sucarrimat.
Troba un forné.
—Ay! forné, si tú ho sabias,
dins lo forn te ficarías.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll caygué al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat,
lo xay s' ha llevat la pell,
lo porch s' ha sucarrimat
y jo m' he llevat las banyas
Troba un hortolá.
—Hortolá, si tú ho sabias,
dins la terra t' colgarías.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat,
lo xay s' ha llevat la pell,
lo porch s' ha sucarrimat
y jo m' he llevat las banyas
Troba un apotecari.
—Apotecari, si tú ho sabias,
prompte trencarías
los pots de las medicinas.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat,
lo xay s' ha llevat la pell,
lo porch s' ha sucarrimat,
lo bou s' ha llevat las banyas
y jo m' he ficat dintre del forn.
Troba un apotecari.
—Apotecari, si tú ho sabias,
prompte te n' aixugarias.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat,
lo xay s' ha llevat la pell,
lo porch s' ha sucarrimat,
lo bou s' ha llevat las banyas,
lo forné s' ha ficat dintre del forn
y jo sota terra m' he colgat.
Troba una font.
—Ay! font, si tú ho sabias,
prompte te n' aixugarias.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat,
lo xay s' ha llevat la pell,
lo porch s' ha sucarrimat,
lo bou s' ha llevat las banyas,
lo forné s' ha ficat dintre del forn,
lo hortolá s' ha enterrat
y jo he trencat los pots de las medicinas
La criada va á buscar aigua.
—Ay! criada, si tú ho sabias,
los cantis ne trencarías.
—Qué t' ha passat?
—Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol,
la figuera s' ha esfullat.
Troba un xay.
—Ay! xay, si tú ho sabias,
la pell te n' llevarias.
—Qué t' ha passat?
Lo poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina,
lo poll va caure al perol,
la pussa s' vesti de dol
y jo m' he esfullat desseguida.
Troba un porch.
—Ay! porch, si tú ho sabias,
prompte t' sucarrimarias.
—Qué t' ha passat?
Lo poll y la pussa

perque lo xay s' ha llevat la pell;
lo xay s' ha llevat la pell
perque la figuera s' ha esfullat;
la figuera s' ha esfullat
perque l' poll y la pussa
passavan farina,
tot passant, passant,
la feyan fina;
lo poll caygué al perol,
la pussa s' vesti de dol.

F. DE S. MASPONS Y LABRÓS.

LA FRANCISQUETA DELS ULLS BLAUS

UE n' era d' axerida la Francisqueta
dels ulls blaus. Per Pasquetas féu la
primera Comunió y era de veurerla
vestideta de blanch, semblava un ángel.
¡Cóm brillavan aquell dia los
seus ulls! Y no havian de brillar?
Ja li deya lo senyor Rector: Mira
Francisqueta, los ulls blaus ó negres son lleitgs ó
hermosos segóns es l' ànima que apunta per ells;
y avuy, que als teus hi brilla una ànima pura y
candorosa, los tens mes bonichs que may.

Mes axó era dos anys enrera, després joh des-
prés! la noya s' havia de guanya 'l dot.... á ciutat
n' hi van moltas, ¡quins salaris! Axó, axó... Y tal
pensant varen dexarla aná á Barcelona.... una
minyona del mateix poble li va buscá una gran
casa de lo que avuy se 'n diuen senyors; y jo 'n
dich pollis ressuscitats; de bonas á primeras ja li
ofieran cinch duros..... quan va arribá 'l pri-
mer dinmenge y va parlar á sos amos de á
quina iglesia tenia d' anar á missa, se li van
clavá á riure..... quaresmas?.... ¡dejunis?.... ¡de
peix? ¡quins romansos! dos amigas ab sos prome-
sos l' accompanyavan als balls.... que la mare no
ho sapiga.....

Avuy festa major del seu poble allí es, ab permís
dels seus amos; ¡semebla una senyora de ral la pes-
sa! vestida á la ridicola moda barcelonina, carrega-
da de quincalla, ab mes pretensions que l' general
Bum, Bum, y mes pardalets que no s' ajocan als
arbres de la Rambla.

L' ensopega 'l senyor Rector á una cantonada,
com si esperés la professó que encara té de sortir,
y lluny de besarli la ma la Francisqueta, com so-
lia, se li amaga y ne fuig com lo diable de la creu.

—Ay! dels ulls blaus, sospira lo senyor Rector.
¡Quina animeta més negre s' hi deu entreveure!
Y entra á la Iglesia mòrmolant un prech los seus
llavis, mentres lo ninch nanch de las campanas
senyalan l' últim toc de professó.

A la esparvillada Francisqueta ja la tenim tota
presumida al balcó de casa seva ahont treyent lo
cobrellit florejat, se la sent sorollarse més que un
cascall.

Mare...? crida dirigintse á dintre, portaume
agullas. Celdonia...? diu mirant á una vehina,
anéu molt bigarrada... Y vos Patrocini? ¡quina
enremada! sembla que voleu guanya á tot lo ca-
rrer?... Mira la Mentera avuy trau tots los drapets
al sol; cadena, bombas, banderetas, cobrellits y
fins ginesta á la porta. Padri...? padri...? curreu
que ja 's sent la professó, ja 's veu, ja passa.

Los gegants van al devant y fins las timbalas.
Mireu la bandera dels Isidrets; oh que 'n deu ser
de lluhida! y los balls de bastons?... ¡ay! lo Quimet,
sembla un poll ros quan los balla; ¡quin cap de
vidre volador!....

—Calla, li diu lo ceguet padri, que s' apropa al
balcó trambanejant, sostinentse sobre un gayato
ahont li tremola la ma com la fulla al arbre;—calla
Francisqueta, no mogues aquest escandall. Are ja
ets dona. Y ja tens ginesta pera tirar al Santi-
ssim?....

—Mare...! veniu mare, que ja passa, diu l' inad-
vertida Francisqueta tot fentli lloch al balcó, sens
escotar al jayet padri que s' agenolla; mentres
esmola ella las estisoras pera retallar á tothom.

Mireu, diu més baxet, ¡qué li está bé al noy de
la Calamanda lo vestit blanch! Las sabatas li fan
pega.

Y l' Enriquet de cal Basté?... va pentinat al Al-
fonso, ¡quina americana! Deu l' haje perdonat qui
la va estrenar.

¡Uf! la dona del arcalde repetani, si que fa
riure! S' ha empolvat fins al clatell. ¡Y quin man-
tón! Porta 'l vestit esgayat ab xarreteras y las
polacras de doré. Y com la pinta....!

¡Ah! y al senyor Simón ja se li ha trencat l' atxa.
Mireu á la senyora Rita, quina por de gastar lo
blandó; li toca á las dents.

Y aquellas que van al darrera?.., Mireu aquella
avia quins rosaris més rovellats; deu esser una
lledania..... ¡ja! ¡ja! ja passa, la última. Aquesta
deu mirar si han perdut res las altras. ¡Y fins por-
ta bastó!

—Sembla l'agutzil, respón la mare, que fins allà voras no havia fet mes que contestar ab alguna rialla dissimulada á la desvergonyida critica de sa filla. —Y'l bon padri que s'havia quedat mitj endins y mitj enfora del balcó, barbotejant *Parenos tres*, s'atipa de plorar.

—Padri, qué teniu padri? li diu la Francisqueta que se'n adona primer. ¿Sentiu lo esser ceguet y no haver pogut veure la professó com nosaltres?

—Ay! Francisqueta, li diu lo padri, assentantse á un escambell y posantsela á la cabana. Ay! Francisqueta, filla de la sanch de ma sanch! Los avis som dues vegadas pares y quan sentia que 't deyan la noya bonica dels ulls blaus, tot m' estarrufava. Y encara que essent ceguet debia envejarte los ulls, no t'envejava la blavor sino la llum que hi entrava; mes avuy no t'envejo ni la llum; perque hi veig mes que tú, filla, desgraciada; y ploro, ploro solsament de veurer que hi veig més de lo que tú no hi veus.

—Mare...? mare...? crida la Francisqueta esparverada. Lo padri s'ha ferit y cóm tremola!...

—Sí Francisqueta, sí, m'he ferit; mes la feridura es de cor y ab tot y haverm'e ferit....

—Vaja, pare, no 'ns volgueu destorbar la festa, salta la mare de la Francisqueta, mirantsel com á una criatura.

—Y jo vos la destorbo? Los vells al mon fem nosa!

Y plorava, plorava 'l bon padri tot palpant la porta de la cambra, quan com si un ángel guiés al senyor Rector feya sentir á la porta de l' escala:

—Ave María purissima?...

Sens pecat fou concebuda, respón lo jayet mentres mare y filla's passan lo devantal per la cara.

—Ay! Mossen Valentí! exclama la Mariagna admirada al veurel; y la Francisqueta corre á besarli la ma per no poder amagarse.

—Y donchs padri. ! sembla que heu plorat? diu lo senyor Rector dirigintse á ell, tot fentli una festeta. Y lo padrinet plora y riu.

—No me 'n parli, contesta la Mariagna. Las músicas y las festas á ell l' entristexen.

—Alerta Bartomeu, continua lo senyor Rector. Mireu que per la tristesa comensa devagadas á traurer lo nas lo banyut, com diu santa Teresa. Què, perque no heu pogut anar á la professó? Perque no l' heu pogut veure?... Ab lo cor, ab lo cor, Bartomeu, que es lo que á Deu més agrada.

—Sí, y los que tenen camas y ulls y no hi volen anar y no la volen veure, tindrán perdó de Deu Mossen Valentí?...

—Y ahon serà una ànima tan ingrata!

—Valdament que no hi fos; mes mirila, mirila en la Francisqueta dels ulls blaus, en l'angelet de Pasquetas feu dos anys, en la meva fillola desnaturalizada, que 'n res vol aportarse ab son padri; que perque la modista no li ha pogut acabar lo vestit de color de ro... d'infern ab monturas y coll de marinera y no sé quantas altres diabladuras, no ha volgut acompañar á la professó al Santíssim y fins y fins.... ni l' ha volgut veure.

—Jo?... replica la Francisqueta sofocada. Si sempre m'he estat al balcó.

—Sí,—litorna'l bon padri,—per veure xarreteras y clatells empolvats, trencant atxas y afegint blandons y retallant fins á la pobre avia que hi passava el rosari. Mes al Santíssim ni un *Credo* per vosaltres ni quan passava hauria coneget.

—Pare! li salta la Mariagna, com prenenet candela. —Greu me sab d'esserten, contesta 'l padri.

—Prou, diu trencant rahons lo senyor Rector, mentres mira de fit á fit á la Francisqueta que no podent sufrir tal mirar recordantse de quan li digué, que 'ls ulls blaus ó negres eran lleitgs ó bonichs segons era l' ànima que per ells apuntava, no 'ls gosa mourer de terra. A la Mariagna que li acuden los consells que sobre la criansa dels fills li havia donat Mossen Valentí al desposarse y que 'ls hi renová á la mort de son espòs, no gosa dir piu, d'avergonyida. Y lo padri que sent los sospirs del bon senyor Rector que no li dexan dir l' abdeus, com es l' objecte de sa visita exclama tot buscant la porta de sa cambra:

—Deu me conservi la ceguera per no veurer los ulls blaus ab l' animeta negre de la Francisqueta!

Lo CONCU DE SEGALERS.

GOTIMS

A mes d'enflayrar l'espai altre fi tenen á mon modo de pensar tenen las flors puig qui es que no sab que las violes d'humilitat exemple molt clar son?

Com pot esser bon fill de Catalunya lo catalá que de son Deu renega si ab sa llengua injuria á lo Fill únic de la que de sa patria n' es la Reyna?

ANGELET DE LA SATALIA.

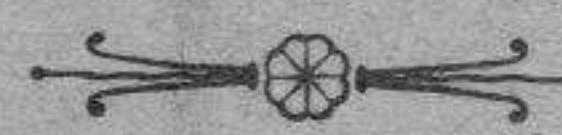
LA LOTERIA

EIXAT de rifas home, deixat de rifas! Ab las tevas aficions en los décims, aixó fa que may m' arribi la setmana. No ho véus, home de Deu, qu' aixó que fas de gastarte los diners tan miserablement per las rifotas, es la nostra desgracia? Vaja home, vaja! treutho del cap.—Pró per més qu' pregues la seva dona ab insistencia incansable, 'n Silvestre en va escoltaba las súplicas y gemechs que li feya dia riament la seva costella. Ell creya ab fé que de la rifa dependia la seva sort, y qu' ella havia de esser lo seu protector deixantlo ab una posició bastant acomodada surtint d'un cop d'aquell cau de miserias qu' estaban vivint. Hi estava tan encegat que fins cert dia va atrevirse á dir á la seva dona: —Mira Filomena, en tas repetides advertencies que no m' donan un punt de repòs, no hi deixo de veure la teva bona intenció, lo qual t'agraheixo, mes de totes maneras te torno á dir que tals investigacions per venir á la teva, son inútils. Recordo molt bé que fa cinc anys que vaig tenir un somni que'm va fer veure clarament, que del travall no era possible ab los nostres escassos ahorros esperansar cap felicitat, puig nostre benestar depent d'una sort repentina. Per consegüent vull ser tossut, los teus prechs y exclamacions no seran per res ascoltats fins que logri lo fi dels meus propòsits. Estich segur, segurísim, que l' dia que menos t'ho pensis, me veurás anar ab cotxe triomphant de lo qu' avuy sols me serveix de pesadilla. Per lo tant recorda bé lo que ja t'he dit una infinitat de vegadas: —El dia qu' m' vegis entrar á casa ab cotxe, aquell dia ja pots ben dir ab tota la forsa dels teus pulmons; —Som richs!! —La seva dona al veure que fora inutil tot quant li digués, baixa 'l cap ab senyal de resignació sens articular un mot sisquiera; lo deixá estar ab les seves manies. Passá d'aixó set ó vuit mesos, mes en Silvestre continuava ab les mateixes aficions de sempre, sens haver conseguit res de la loteria; ó millor dit, sens treurer un céntim, que no fós de la butxaca d'ell. Un dia la Filomena estava recollida en la barana que dona al carrer del balcó de casa seva esperant ab impaciencia al seu home, puig ja feiya quatre horas ó cinc qu' esperaba la seva rinya. Eran las sis de la tarda y encara no havia anat á dinar. —Què serà, què no serà? Sospitava si havia sigut víctima d'una desgracia. Coneixia molt bé les costums del seu marit, essent la causa que passés per ell molta ansia. Per fi veigé girar un cotxe la cantonada dirigintse tot depressa carrer avall direcció d'ahont els vivian. Lo cor va ferli un sobresalt, venintli momentaneamente á la memòria aquellas frases que tant amenut solia tirarli á la cara en Silvestre: —Quan vegis que vingui á casa ab cotxe aquell dia ja pots ben dir: —Som richs!! —La seva vista no s'apartá ni un sol moment del cotxe 'n qüestió fins veure'l resultat. Pocas portas ans d'arribar lo vehicul á la de casa la Filomena, se pará en sech. Aquesta feu un gesto ab lo cap com vulguent dir: —Ja m'ho pensabal. Mes s'enganya, lo cotxero baixa del pescante y's dirigi á una de las finestretas del cotxe, descubrintse de son modo, de fer que no sabia prou bé'l número que buscava. La Filomena com li havian fracassat les esperances que de moment s'havia format, desde 'l balcó ho observava ja sens ferne cas, mes per curiositat que per altre cosa; de totes maneres no deixaba de pensar: —Ojalá fos ell! —Efectivament, lo seu pensament no s'equivocava. Al poch rato veigé lo seu marit treyent lo cap per la finestreta senyalant al cotxero ahont devia aturarre. La seva dona al veure confirmat son pressentiment entrá en deliri, exclamant ab grans crits: —Som richs!! —Som richs!! —Desseguida, trastocada per la mateixa alegria comensá á tirar de dalt á baix del balcó los mobles del pis que li venian á ma, fentse á trossos al arribar al carrer. Aquella pobre dona estava mitj boja; mes fou alegria sens goig. Un cop parat l'cotxe, obri lo cotxero la portella, surtintne un municipal que ajudat pel cotxero tragué á pés de brassos al infelis Silvestre del carruatje. Lo pobre dirigí sa mirada entervolida en los trastos qu'hi havian al carrer y aixecant los ulls cap á la seva dona li digue: —Qu' has fet?

A la Filomena li faltá temps per respondreli. Ben prompte comprenegue que's tractava d'una desgracia. A l'infelis Silvestre un carro li havia trencat una cama.

A. P. E.

A LA VORA DEL FOCH

Un qüento que pinta el carácter finxado portuguesos.

D. Pedro, Isidro, Francisco Pereira, de Alcàsara, de Silvia y mitja dotzena de noms més, molt rich y menjava, segons contan, á la taula dona de una fonda.

L'hi serveixen una costella, la troba molt bona se la menja y 'n demana un'altra.

No se'n dona més que una, diu lo gerent de la fonda.

Lo portugués s'aixeca tot sèrio, se'n va á bar l' amo, compra la casa, la fonda, l'servei despatxa al gerent, torna á seure's á taula y et clama dirigintse al mosso:

—Noy: vinga un'altra costella.

SEMBLANSAS

—En què se sembla un rellotje á un pà?

—En que té molla.

—En què se sembla un companyero á un home de be?

(No hem sapigut trovar la resposta: tal vegada nostres lectors la trovarán.)

—En què se semblan las noyas bonicas y ben dressadas á las diputacions?

—En que fan tropa.

—En què se sembla un os á un port?

—En que té moll.

—En què se sembla un microscopi á un matmàtic?

—En que multiplica.

—En què se semblan los generals als cossadors?

—En que fan parades.

—En què se semblan los termòmetres als militars?

—En que tenen graus.

—En què se sembla una batalla á un fogó?

—En que s'hi fa foch.

—En què se semblan los artillers als homes pesats?

—En que carregan.

—En què se sembla un cridayre á una campana?

—En que s'ha sentir.

—En què se sembla l'escut de Catalunya á dos homes?

—En que té quatre barres.

—Y un ou ab una castanya, en què s'asseblan?

TRENCA-CLOSCAS

Rombo

Sustituir los punts ab lletras, de modo que llegada vertical y horizontalmente diguin: 1.ª ratlla, consonant, 2.ª, part del cos, 3.ª, poble català, 4.ª, id., 5.ª, en les iglesias, 6.ª, los auçelis ne tenen, 7.^a, vocal.

Anagrama

D.ª MARÍA N. INÉS

LLERS

Formar ab aquestas lletras lo nom de dos pobles catalans.

Logograf numérich

1 2 3 4 5 6 7 8	Carrer de Barcelona.
7 6 4 2 6 5 7	Nom de dona.
8 7 5 3 5 7	Poble català.
4 5 7 6 7	" "
3 5 4 7	Nom de dona.
7 6 7	" "
8 5	Nota musical.
1	Consonant.

Solucions als trenca-closcas del número passat.

Al geroglific: Per igualadins Igualada.

A la targeta: Liberalisme.

Al geroglific numérich: Filomena.

PER FALLA

Per falta d'espai, la correspondencia 's com testará en lo número prop-vinent.

Imp. de P. ORTEGA, Arlau, 18-Barcelona.